

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

بسمه تعالی

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۸۹

پایه :	۴	موضوع :	فقه ۱
تاریخ :	۸۹/۳/۲۰	ساعت :	۱۰/۳۰

نام کتاب: شرح لمعه، از کتاب الصلاة، ثمّ يجب القيام تا اول کتاب الصوم

یک سؤال تشریحی اختیاری است، در صورت پاسخ به همه به سؤال آفر نمره داده نمی‌شود - تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره دارد

تستی:

۱. به نظر شهید ثانی نماز جمعه در زمان غیبت است. ب
 - ا. واجب عینی مطلقاً ☐
 - ب. مستحبّ عینی ☒
 - ج. واجب تعینی ☐
 - د. واجب عینی در صورت اقامه توسط مجتهد جامع شرایط ☐
۲. کدام گزینه غلط است؟ د ۳۱۹/۵ (ع: ۱ د: ۲)
 - ا. یقطع النافلة إذا أحرم الإمام بالفريضة ☐
 - ب. یقطع الفريضة إذا أحرم الإمام بالفريضة لو خاف فوت الجماعة ☐
 - ج. یستحبّ إسماع الإمام من خلفه ☐
 - د. یستحبّ إسماع المأموم الإمام ☒
۳. کدام گزینه صحیح است؟ ب ۲۱۱/۵ (ع: ۱ د: ۱)
 - ا. یکره استماع العزيمة فی الفريضة ☐
 - ب. یحرم استماع العزيمة فی الفريضة ☒
 - ج. تحرّم قراءة العزيمة فی النافلة ☐
 - د. تکره قراءة العزيمة فی النافلة ☐
۴. کدام یک از موارد زیر، جزء «أنفال» نیست؟ د ۳۸۰/۱۲ (ع: ۱ د: ۲)
 - ا. بطون الأودية ☐
 - ب. صوافی ملوک الحرب ☐
 - ج. میراث فاقد الوارث الخاصّ ☐
 - د. الغنیمه بإذن الإمام (ع) ☒

تشریحی:

* ومن الصلوات الصلاة المنذورة وهي تابعة للنذر المشروع ۲۶۰ (ع: ۲ د: ۳)

۱. ا. قید مشروع چه مواردی را خارج می‌کند. با ذکر مثال توضیح دهید. ب. ضابطه مشروع را در بحث فوق بنویسید.
 - ا. واحترز بالمشروع عمّا لو نذرهما عند ترک واجب أ و فعل محرّم شکرأ أو عکسه زجرأ، أو رکعتین برکوع واحد أو سجدتین ونحو ذلك.
 - ب. وضط المشروع ما كان فعله جائزاً قبل النذر فی ذلك الوقت [فلو نذر رکعتین جالساً أو ماشياً أو بغير سورة ونحو ذلك انعقد].

* ويشترط فی الأنعام «السّوم» و «الحول» بمضى أحد عشر شهراً هلالیة فیجب بدخول الثانی عشر وإن لم یکمل ۳۳۷ (ع: ۲ د: ۲)

۲. ا. مراد از «سوم» و ملاک تشخیص آن را بنویسید. ب. قید «وإن لم یکمل» را توضیح داده و نظر شهید ثانی را در این رابطه بنویسید.

ا. السوم هنا الرعى من غیر المملوک والمرجع فيه إلى العرف.

ب. شهید اول و شهید ثانی هر دو دخول ماه دوازدهم را برای وجوب کافی می‌دانند ولی شهید ثانی می‌فرماید: استقرار وجوب، متوقّف بر تمام شدن ماه دوازدهم است.

* ويعید المخالف الزکاة لو أعطاهامثله ولا یعيد باقی العبادات ۳۵۶/۱۰ (ع: ۲ د: ۲)

۳. دلیل مسأله فوق را بنویسید.

إنّ الزکاة دین وقد دفعه إلى غیر مستحقّه والعبادات حقّ الله تعالى وقد أسقطها عنه رحمة.

* أما القيام فهو ركن في الجملة إجماعاً ولولاه لأمكن القدح في ركنيته لأن زيادته ونقصانه لا يبطلان إلا مع اقترانه بالركوع ومعه يستغنى عن القيام.

٤. أ. عبارت را توضیح دهید. ب. دلیل «يستغنى عن القيام» را بنویسید. ۳۷۰-۳۶۷ (ع: ۲: ۲)

أ. مشخص است. ب. لأن الركوع كاف في البطلان.

* ولا حكم لسهو الإمام مع حفظ المأموم وبالعكس ولا يتعدى إلى غير المأموم وإن كان عدلاً. نعم لو أفاده الظن رجع إليه لذلك لا لكونه مخبراً.

٥. أ. اگر امام شاک بعد از رجوع به مأموم حافظ شکش برطرف نشد وظیفه‌اش چیست؟ ب. عبارت «نعم لو أفاده ...» را توضیح

دهید. ۲۸۳/۷ (ع: ۳: ۳)

أ. امام باید طبق رأی مأموم عمل کند.

ب. اگر امام به غیر مأموم رجوع کرد و برایش ظنّ حاصل شد از باب حجّت ظن در (رکعات) نماز می‌تواند به آن عمل کند نه از این باب که او مخبر است.

* قيل لا يجب قضاء فاقد الطهور لعدم وجوب الأداء ولأصالة البرائة وتوقف القضاء على أمر جديد. ودفع الأول واضح ... والأخيرين ...

٦. دلیل دفع دلائل قیل را بیان کنید. ۲۸۹ (ع: ۲: ۳)

دفع الأول واضح لانفكاك كل من الأداء والقضاء عن الآخر وجوداً وعدماً.

والأخيرين: للأمر بقضاء الفائت والروايات التي تدل على وجوب القضاء.

* المزاحم في الجمعة عن السجود في الركعة الأولى يسجد بعد قيامهم عنه ويلتحق فإن لم يتمكن منه إلى أن سجد الإمام في الثانية وسجد مع ثانية الإمام نوى بهما الركعة الأولى.

٧. عبارت فوق را توضیح دهید.

در نماز جمعه اگر مأموم - به خاطر ازدحام - نتوانست با امام سجده کند بعد از قیام مردم سجده می‌کند و خودش را به امام می‌رساند و اگر تا سجده رکعت دوم نتوانست سجده کند با سجده رکعت دوم امام سجده می‌کند اما نیت رکعت اول می‌کند.

* ويجوز السجود على القرطاس للنصّ وبه خرج عن أصله المقتضى لعدم جواز السجود عليه. ۱۸۲/۲ (ع: ۲: ۳)

٨. أ. مقصود از «اصل» را بیان کنید. ب. چرا اصل، اقتضای عدم جواز سجود را دارد؟

أ. منظور از اصل، اجزاء تشکیل دهنده آن است.

ب. دلیل: لأن أصل القرطاس جزءان لا يصحّ السجود عليهما (وهما النورة وما مازجها من القطن و ...)

* صلاة الآيات وهي الكسوفان ... وكلّ مخوّف سماوى ونسبة الأخايف الى السماء باعتبار كون بعضها فيها أو أراد بالسماء مطلق العلوّ أو المنسوبة الى خالق السماء ونحوه لاطلاق نسبته الى الله تعالى كثيراً. ۹۳

٩. سه وجه مذکور در عبارت برای نسبت اخاویف به سماء را توضیح دهید.

در وجه تسمیه مخوّف سماوی که از اسباب وجوب نماز آیات است به این نام سه وجه ذکر شده است: ۱. زیرا بعضی از مخوّف‌ها از آسمان است لذا غلبه داده شده و همگی به آسمان نسبت یافته است؛ ۲. مراد از سماء مطلق بلندی است و تمام این امور از جانب بالا می‌آید؛ ۳. مراد از سماء خالق السماء است و البته تمام امور از ناحیه اوست - جلّ جلاله - مخصوصاً که در استعمالات نسبت آسمان به خداوند بسیار است.